LANDSKAPS ARKEOLOGERNA
KULTURMILJÖVETARE OCH KUNSKAPSFÖRMEDLARE I RIKSTÄCKANDE SAMVERKAN
www.landskapsarkeologerna.se

April 2009

Kinesisk inspiration

Landskapsarkeologernas Lennart Klang reste till Kina i april 2009 för att vidga vyerna, inspireras av andra kulturformer än de gängse på hemmaplan i Sverige och studera hur kulturmiljöer kan presenteras för turister. Nedan följer några kulturturistiska reflexioner från resan.

Här berättar den svensktalande kinesiska guiden om Den Förbjudna Staden – världens största kejsarpalats – som har fått sitt namn av att det var förenat med dödsstraff för den som trädde in i palatset utan tillåtelse. I dag guidas tusentals turister runt i monumentet. Det lär bestå av 1000 rum, fördelade i flera olika byggnader. Bygget påbörjades för 600 år sedan och fullbordades i en första version efter 14 års arbete av flera hundratusen arbetare.

Kinesiska muren började byggas för mer än 2000 år sedan. Den består egentligen av flera murar. Sammanlagt är fornminnet över 600 mil långt. Översatt till svenska förhållanden är längden nästan obegriplig - den motsvarar Sveriges omkrets! Något att bita i för en fornminnesinventerare med uppgiften att dokumentera spåren från det förflutna…

Ljuv musik framförs traditionellt. Flöjtspelet sker med hjälp av näsan.

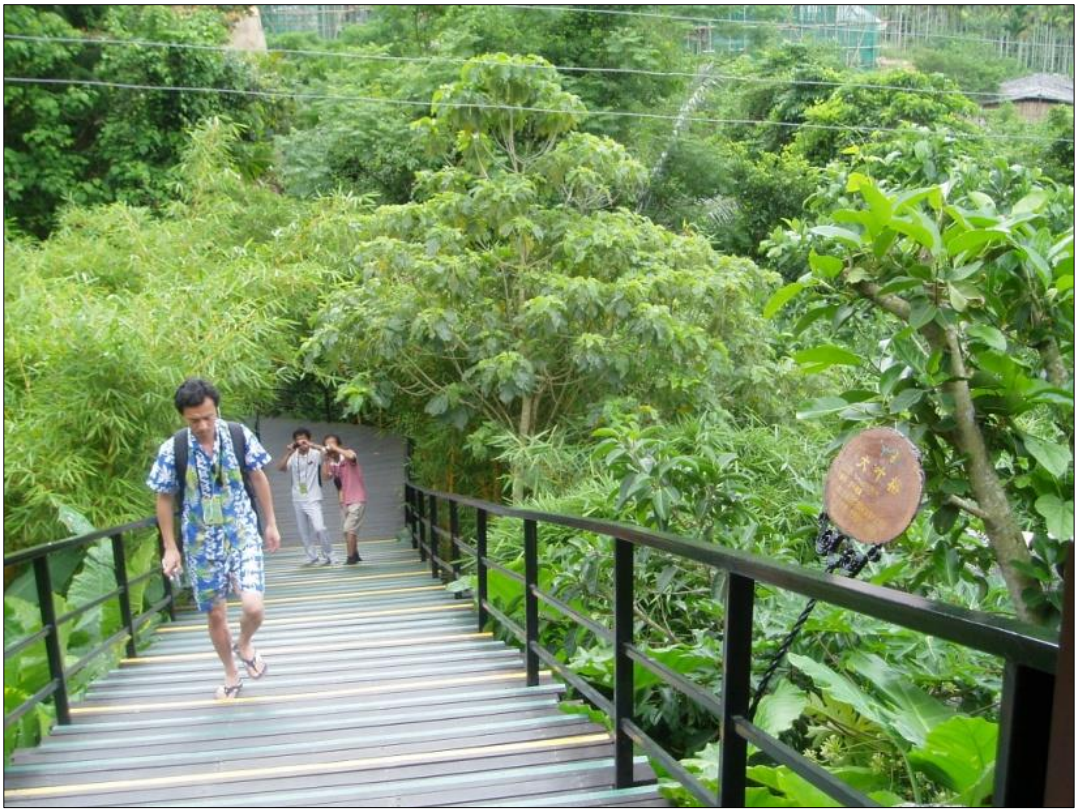

Det finns en del att fundera på om hur sevärdheter bör göras tillgängliga för turister. Här bilder från en regnskog som normalt sett är mycket svårtillgänglig. Men inte här, i sydligaste Kina, där allt är mycket väl tillrättalagt med generösa och välgjorda trädäck och rikligt med informationsskyltar. Men de senare skulle kunna ha haft engelsk text! Som tur var fick man engelsk information i örat med hjälp av en liten dosa man bar med sig. Och hur man än gick visste dosan vad som skulle berättas på den plats man befann sig på! Modern teknik som fungerade bra i uråldrig natur- och kulturmiljö.

Skyltar med smidda hållare och många andra imponerande detaljer – här sparas inte på finesser. Och för att ta sig till ”de djupa skogarna” blev man transporterad i miljövänliga elbussar.

Kulturmiljö i regnskogen? Svårbedömt för turister om man placerat ut en del föremål, ungefär som på Skansen eller hembygdsgårdar i Sverige, eller om det är fråga om lämningar efter gammal bebyggelse på platsen. Hur som helst trevligt att få se kulturlämningar efter ett par timmar bland allhanda märkliga träd och växter. Det gamla stenkruset fick även en ny funktion, som askkopp.

De röda och gula banden fick man givetvis köpa om man ville, för att hänga upp i träden (inom särskilt angivet område). För att önska sig ett lyckligt liv. Denna sedvänja att hänga upp tygremsor för sina önskningar finns på många platser jorden runt.

Du nya sköna värld? I Shanghai bygger man så det knakar. Alla byggnader på bilden från 1990-talet eller yngre. TV-tornet t.v. är 486 m högt. När det byggdes 1994 var det landsbygd på den sidan floden. Varje år byggs några nya skyskrapor.

Shanghai betyder ”till havet” och var först en mindre fiskeby, som blev stad bland många andra på 1200-talet, ungefär när Stockholm grundades. På 1800-talet upptäckte britter med koloniala syften att detta var en strategiskt perfekt plats för en exporthamn och som inkörsport till Kinas inre. Fartyg behövde besättningsmän, arbetskraftsbrist rådde och det gällde att vara kreativ. I stället för att anställa bjöd man på drycker sena kvällar och nätter i hamnkvarteren, varpå många vaknade upp ute på havet dagen därpå och kunde inte så mycket annat än hugga i med sjömanssysslor på långväga seglatser till främmande länder. Shanghajad blev en benämning på denna sorts kidnappning.

Shanghai har också rykte om sig att på 1930-talet ha varit en ståtlig glamourstad som lockade filmstjärnor, maffiabossar, tiggare och miljonärer. Men Mao satte punkt för det, till 1990-talet åtminstone. Expansionen med start i 1990-talet lär sakna motstycke i världen. Nu anses det finnas ca 20 miljoner invånare i staden. Framtidens världsarv får man förmoda, en kulturmiljö som har mycket att berätta om de hektiska årtiondena kring millennieskiftet 2000.